

Zagreb, 11. ožujka 2015.

Otvoreno pismo saborskom zastupniku Miroslavu Tuđmanu

Poštovani zastupniče Tuđman,

dana 16. veljače 2015. godine uputili ste predsjedniku Vlade RH Zoranu Milanoviću zastupničko pitanje motivirano mojim tekstom *“Civilni kapaciteti Hrvatske za mirovne misije i operacije”* kojega sam na vlastitu inicijativu, bez znanja Ministarstva vanjskih i europskih poslova, donio na obilježavanje iznimno važnog događanja u Hrvatskom saboru: obilježavanja deset godina sudjelovanja RH u civilnim misijama diljem svijeta. Budući da u svom zastupničkom pitanju iznosite niz netočnih i neprovjerenih informacija te pogrešnih zaključaka osjećam se dužan reagirati na isto. Žao mi je što moram komunicirati s Vama putem otvorenog pisma, ali budući da ste odbili moj poziv na razgovor ne preostaje mi drugi način da Vam razjasnim stajališta za koja prozivate mene i organizaciju u kojoj sam aktivan te Vam postavim i neka pitanja.

Vaše zastupničko pitanje vidim kao politički obračun s trenutnim nositeljima vlasti RH na što imate apsolutno pravo, ali Vam ne mogu dopustiti da taj obračun radite preko mojih leđa i preko leđa organizacije u kojoj sam aktivan - Centra za mirovne studije (CMS). Moj, Vama sporan tekst, analitički uspoređuje koliko je RH u poslijeratnom periodu odala priznanje i (ne)integrirala u svoju vanjsku politiku iznimna iskustva svog ne-vojnog (razvojnog) angažmana stečenog tijekom rata i poraća (rad sa izbjeglicama, potraga za nestalim osobama, rad s veteranima, dokumentiranje povreda ljudskih prava, procesuiranje ratnih zločina, zalaganje za demokratizaciju zemlje, borba protiv predrasuda, generalizacija i stereotipa, razotkrivanje gospodarskog kriminala i slično), a posebno njenih građana koji su kroz organizacije civilnog društva bile posvećene nenasilju i izgradnji mira u trenucima kada je ratno nasilje bilo jedna od dominantnih odrednica naše svakodnevnice. **Da se radi o velikom nerazmjeru – ponovno izdvajam samo jedan podatak objavljen u Vama spornom članku: u 2012. godini RH je na vojnu misiju u Afganistanu utrošila 255.969.083 kn, dok je za razvojne projekte u Afganistanu utrošila svega 5.275.767 kn, ili 48,5 puta manje nego za vojne.** Iako se taj omjer počinje značajno mijenjati zadnje dvije godine, ja i dalje želim propitivati zašto nam je vojni angažman važniji od razvojnog.

Upravo to pitanje raščlanjujem kroz dvije rečenice koje su Vas, ako sam dobro shvatio – naljutile:

„Hrvatska je dio svojeg nacionalnog identiteta izgradila na “vojnoj pobjedi” i takav militaristički razvijeni identitet bio je suštinski dio hrvatske suverenosti”.

“Hrvatska službeno slavi kontroverznu vojnu akciju “Oluja” kojom je oslobođen hrvatski teritorij 1995.”

Nažalost, iz Vaše argumentacije kojom problematizirate navedene tvrdnje, izbacili ste ključnu rečenicu koju vidim kao relevantan dokaz ovim mojim tezama. Ta rečenica glasi: „*Istovremeno, UN-ova mirna reintegracija Istočne Slavonije (koja je bila dominantno civilna misija) biva godinama ignorirana od strane države.*“ **Mislim da je upravo odnos institucija RH koje ni na koji način ne obilježavaju ovaj izniman mirovni angažman kojim je bez ispaljenog metka i bez ijednog izgubljenog ljudskog života vraćen pod puni suverenitet čitav teritorij RH, dokaz kako su nam pobjede oružjem važnije od pobjeda dogovorom. Dodatno, danas u Hrvatskoj imamo dvije paralelne proslave Oluje – Knin i Čavoglave (dakle, čak oko toga ne postoji jedinstvo) - što je samo jedna u nizu dokaza kontroverzi koje proizlaze iz vojne akcije Oluja (teško mi je zamisliti da bi postojala alternativna proslava obilježavanja Mirne reintegracije). Ovdje Vas, nadam se, ne moram podsjećati da i danas nisu razriješeni svi ratni zločini počinjeni tijekom Oluje, a koje su potvrdili i međunarodni sudovi.**

U svojim konkretnim pitanjima usmjerenim Vladi RH, konstatirate da je rad Centra za mirovne studije „*u suprotnosti sa hrvatskim Ustavom*“ te pozivate na prestanak financiranja CMS-a s dodatnim argumentom da skoro 81% sredstava CMS dobiva „*iz stranih izvora*“.

Potpuno je neprimjereno da saborski zastupnik daje ocjene o protuustavnosti rada udruge. Tu se radi o već viđenom napadu na temelje demokracije (CMS će uskoro obilježiti 20 godina rada pa se dobro sjećamo ovakvog diskursa iz 90.-ih godina a koji se danas kolokvijalno naziva „*ukazanje crvenih, žutih i zelenih vragova*“), **na civilno društvo, na slobodu udruživanja, na slobodu mišljenja i izražavanja.** Centar za mirovne studije je također udruga proistekla iz Domovinskog rata. Da nije bilo rata, vjerojatno ne bi bilo niti našeg Centra. **Podsjećam Vas također da je mirotvorstvo jedna od temeljnih vrednota zapisanih u Ustavu RH** te ukoliko smatrate da je naš rad protuustavan, umjesto da preuzimate ulogu Ustavnog suda, pozivam Vas da podnesete optužni prijedlog državnom odvjetništvu na rad naše udruge. Dodatno, u svom pitanju iznijeli ste i netočnu informaciju da je CMS radio na optužnici haškog tužiteljstva o „Oluji“. CMS nikada nije bio kontaktiran od strane tužiteljstva budući da nismo organizacija koja je prikupljala podatke o zločinima počinjenima u Oluji. Ali, CMS će se uvijek zalagati za procesuiranje svakog ratnog zločina što je između ostalog bila i zakonska dužnost institucija RH u suradnji s haškim tužiteljstvom. Štoviše, upravo ne-suradnja i pokušaj opstrukcije suradnje doveo je do toga da su nevini ljudi proveli godine u zatvoru.

Posebno nas veseli da ste pažljivo proučili financijske izvještaje koje redovito i transparentno objavljujemo na našim internet stranicama. Nadam se da ste iz programskih izvještaja jednako tako vidjeli širok spektar aktivnosti kojima se danas bavimo – od rada sa izbjeglicama iz raznih krajeva svijeta, suzbijanja diskriminacije ili obrazovanja za mir. Zapanjilo nas je da Vam problem radi činjenica da smo 81% sredstava u 2013. godini namaknuli iz stranih izvora, od čega čak 62,7% iz fondova Europske unije. Ponosni smo da smo uspješni u namicanju sredstava iz fondova EU i voljeli bismo da institucije države imaju tako kvalitetne i uspješne projekte kojima bi bili uspješni u namicanju tih sredstava. **Brine nas da tražite zabranu financiranja onih udruuga koje u RH donose nekoliko puta više sredstava iz EU, negoli RH u njih ulaže, te kroz plaćanje poreza i ostalih davanja pune proračun RH. Samo u prošloj godini CMS je u državni proračun uplatio dvostruko više sredstava, negoli mu je odobreno putem javnih natječaja iz proračuna RH.**

Govoreći o financiranju, sa znatiželjom sam pročitao vijest da je Udruga Sv. Juraj, čiji ste predsjednik, 15. siječnja 2015. godine sklopila sporazum o suradnji s Ministarstvom obrane RH. Nažalost, Vaša udruga ne poštuje minimalne standarde transparentnosti rada udruuga što potvrđuje činjenica da nisam mogao pronaći čak niti internet stranicu udruge da saznam više o sklopljenom partnerstvu. Predlažem

da prije nego što krenete prozivati druge, svojim radom postavite standarde transparentnosti. **Posebno me zanima, a vjerujem i ostatak javnosti, temeljem kojeg natječaja je Vaša udruga potpisala sporazum sa Hrvatskim vojnim učilištem te koliki je financijski iznos Sporazuma.** Podsjećam Vas da je Vlada RH nedavno usvojila *Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge* koja u čl. 6, st. 1 jasno propisuje:

Članak 6.

- (1) Financiranje programa i projekata provodi se putem javnog natječaja čime se osigurava transparentnost dodjele financijskih sredstava i omogućava dobivanje što većeg broja kvalificiranih prijava, odnosno odabir najkvalitetnijih programa i projekata te se šira javnost obavještava o prioritetnim područjima djelovanja.

S poštovanjem,

Gordan Bosanac